

TSB 601 BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ VE ETİK
OMÜ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ABD

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MERVE GÖRKEM ZEREN AKBULUT

Üniversite Öğrencileri ve Akademisyenler İçin
Akademik Dürüstlük ve Etik

YÖK, 2014

Üniversite Öğrencilerinin Hakları

- Üniversite öğrencilerinin hakları bağlamında Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri Raporu'nda yer verilen **Öğretim Elemanlarının Öğrencilere Karşı Sorumlulukları** şu şekilde özetlenmektedir:
  - Öğrencilerin farklı yeteneklere sahip olduğunu kabul edip; onlar için öğrenmeye, araştırmaya, bağımsız düşünmeye teşvik edici ortamlar hazırlanarak, onların fikirlerini serbestçe ifade edebilmeleri bağlamında entelektüel ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunulmaya çalışılmalıdır.
  - Öğrencilerin performansları/sınav kağıtları değerlendirilirken adil davranılmalı, sonuçlar geç kalmadan duyurulmalı ve zamanında dönüt verilmelidir.
- *Gür, R. ve Özbaş, M. 2019. Bilim, Araştırma ve Yayın Etiği. K. Yılmaz ve R. S. Arık (Ed.), Bilim ve Araştırma Etiği (s. 46-60). Ankara: Pegem Akademi.*

YÖK, 2014

Üniversite Öğrencilerinin Hakları

- Üniversite öğrencilerinin hakları bağlamında Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri Raporu'nda yer verilen **Öğretim Elemanlarının Öğrencilere Karşı Sorumlulukları** şu şekilde özetlenmektedir:
  - Öğrencilerin öğrenme özgürlüğüne ve haklarına zarar verecek uygulamalara izin verilmemeli; öğrenciler, güvenliklerine ve sağlıklarına zararlı olacak ortamlardan korunmaya çalışılmalıdır.
  - Öğrencilerin özel bilgilerine saygı gösterilmeli, yasal olarak açıklanması gerekmiyor ise bu bilgiler gizli tutulmalıdır.
- *Gür, R. ve Özbaş, M. 2019. Bilim, Araştırma ve Yayın Etiği. K. Yılmaz ve R. S. Arık (Ed.), Bilim ve Araştırma Etiği (s. 46-60). Ankara: Pegem Akademi.*

YÖK, 2014

Üniversite Öğrencilerinin Hakları

- Üniversite öğrencilerinin hakları bağlamında Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri Raporu'nda yer verilen **Öğretim Elemanlarının Öğrencilere Karşı Sorumlulukları** şu şekilde özetlenmektedir:
  - Her türlü taciz, şiddet, istismar ve rahatsız edici davranışı hiçbir biçimde tasvip etmeden profesyonelliğin gerektirdiği ölçüde öğrencilere eşit davranılmalıdır.
  - Öğrencilerin nitelikli ve güncel eğitim alabilmesi için öğretim elemanlarının sürekli olarak kendini geliştirmeleri gerekir.
- *Gür, R. ve Özbaş, M. 2019. Bilim, Araştırma ve Yayın Etiği. K. Yılmaz ve R. S. Arık (Ed.), Bilim ve Araştırma Etiği (s. 46-60). Ankara: Pegem Akademi.*

YÖK, 2014

Üniversite Öğrencilerinin Hakları

- ❑ Üniversite öğrencilerinin hakları bağlamında Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri Raporu'nda yer verilen **Öğretim Elemanlarının Öğrencilere Karşı Sorumlulukları** şu şekilde özetlenmektedir:
  - Öğrencilerin öğretim elemanlarına ve birbirlerine saygı duymaları teşvik edilmeli; yüksek mesleki etik değerler ile yetişmeleri ve çok yönlü bakış açısı geliştirmeleri için onlara rol model olunmalıdır.
  - **Öğretim elemanları, öğrencilerden herhangi bir hediye almamalı; kendi yayınlarını baskı aracı olarak kullanmamalıdır.**
- *Gür, R. ve Özbaş, M. 2019. Bilim, Araştırma ve Yayın Etiği. K. Yılmaz ve R. S. Arık (Ed.), Bilim ve Araştırma Etiği (s. 46-60). Ankara: Pegem Akademi.*

Akademisyenlikte Etik Kodlar

Üniversite öğrencilerine karşı sorumluluklar

- Akademisyenler; siyasal görüş benzerliği, akrabalık ve hemşehrilik gibi nedenlerden dolayı belirli öğrencilere imtiyazlı davranmazlar.
- Akademisyenler; öğrencilerine kendi çalışmalarıyla ilgili ödev hazırlatarak bunlardan faydalanmazlar/faydalanmayı düşünmezler.
- Akademisyenler derslerine, konuları güncelleyerek ve yenilikleri izleyerek gerekli özeni gösterirler.
- Akademisyenler öğrencileri küçük düşürücü davranışlarda bulunmazlar.
- Akademisyenler, öğrencileri ile çalışma arkadaşlarının aleyhinde konuşmazlar.
- Demir, G. 2020. Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 6, 65-80.

Akademisyenlikte Etik Kodlar

Meslektaşlara karşı sorumluluklar

- Akademisyenler; kurum içinde çalışma arkadaşlarını/kurumu etkileyecek davranışlarda bulunmazlar.
- Akademisyenler; şahsi işlerini gerek astlarına gerekse diğer görevlilere yaptırmazlar.
- Akademisyenler astlarının performans değerlendirmesinde ön yargı, çıkar çatışması/örtüşmesi gibi her türlü subjektif kriterden kaçınarak, bilimsel liyakate dayalı kriterlerle hareket ederler.
- Akademisyenler bilim için elde ettiği bilgiyi meslektaşları ile paylaşırlar.
- Akademisyenler, astları arasında iş bölümünde adil davranırlar.
- Demir, G. 2020. Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 6, 65-80.

Akademisyenlikte Etik Kodlar

Mesleğe karşı sorumluluklar

- Akademisyenler; sebebi her ne olursa olsun kurum içinde siyasi amaçla hareket etmezler.
- Akademisyenler; derslerinde maddi çıkar sağlamak için belirli kitap/doküman talep etmezler.
- Akademisyenler kuruma ait doküman/kaynak/araçları kasıtlı olarak uzun süre mülkiyetlerinde bulundurmazlar.
- Akademisyenler kurumun düzenlediği toplantılara mazeretsiz olarak katılmamayı alışkanlık haline getirmezler.
- Demir, G. 2020. Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 6, 65-80.

Akademisyenlikte Etik Kodlar

Topluma karşı sorumluluklar

- Akademisyenler; iyi yetiştirilmiş genç bilim insanlarını topluma kazandırır; onlara önderlik yaparlar.
- Akademisyenler; eğitim-öğretim faaliyetlerini sınıf ile sınırlandırmadan yaşam boyu yol gösterici olurlar.
- Akademisyenler mesleki uzmanlık ve unvanı insanları aşağılamak veya kandırmak için kullanmazlar.
- Akademisyenler yapacakları araştırmalarda toplumsal ve küresel iyiliği hedeflerler.
- Demir, G. 2020. Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 6, 65-80.

Akademisyenlikte Etik Kodlar

Bilime karşı sorumluluklar

- Akademisyenler; herhangi bir desteği bulunmadığı halde çalışmada ismini yer almasından, diğer ifadesiyle ikram yazarlığından kaçınırlar.
- Akademisyenler; akademik hayatın her aşamasında bilimsel liyakat kriterlerini temel alırlar.
- Akademisyenler tek bir çalışmadan çıkan sonuçları gereksiz bir şekilde bölerek birden fazla yayında yayınlamazlar.
- Akademisyenler bilimsel çalışmalardan sağlanan parasal desteği bilim dışı amaçlarla kullanmazlar.
- Demir, G. 2020. Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 6, 65-80.

TSB 601 BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ VE ETİK
OMÜ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ABD

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MERVE GÖRKEM ZEREN AKBULUT

«Her alanda bilimle ilgilenen kişiler, öğretmenler, öğrenciler, akademisyenler, bilim insanları, bilim dünyasında herhangi bir şekilde varlığını sürdüren sahtekarlıklara, bilimsel yanıltmalara ve etik dışı davranışlara karşı her zaman bilinçli olmak durumundadır».

Büyükköztürk, vd. 2021. *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi